

understand civilization as a decadence of this culture is on examples of degeneration of other cultures.

For Spengler, the civilization was a universal phenomenon, while the culture embodied the homeland and fireside. Spengler represented the power (political, economic, military, administrative, state, and legal) as the main sign of imperialism to the stage transformation of the culture into civilization. Therefore, the existence of Babylonian, Egyptian, Andean, Chinese, and Roman imperialism was undeniable for him.

Spengler emphasizes that we should not be misled by the illusion of the brilliant successes of civilization; imperialism is true civilization. The inevitable fate of the West lies in its emergence. The energy of a cultural person is directed inside, the energy of a civilized – outside. The modern world expansion is grand and majestic and is only a prelude to the future, which will eventually complete the history of the Western European humanity.

The opposition of culture as a creative principle and civilization that dies in technology, excess of intellectualism and rationality is very Spenglerian. However, with this opposition, Spengler contributed to the awareness of the crisis of Faustian culture, which became so obvious during the 20th century. Spengler provided a prediction about the world political development; he also developed a methodological apparatus of modern political science. His advanced concept of high cultures allowed him to approach the analysis of modern political processes from a historical perspective. The book “The Decline of the West” has already become an integral part of the European spiritual culture.

КОНЦЕПЦІЯ ЛЮДИНИ: ГЕШТАЛЬТ-ПІДХІД У ФІЛОСОФІЇ ПОСТМОДЕРНУ

*Количева Т. В., Український державний університет
залізничного транспорту (Харків)*

Як відомо, постмодерн виникає як спроба подолати директивність розуму. Представники постмодерну постулюють ідеї про панування свідомості у людському бутті, про інтерпретацію людиною світу. Тобто, постмодернізм пропонує антропологічний підхід до філософського знання.

Концепція людини у гештальт-підході висвітлюється з точки зору ідеї про розвиток людини у зовнішньому середовищі, про співвідношення фігури і фону у концепції теорії поля. Прискорений технологічний розвиток, що робить засоби зв'язку більш доступними, призводить до радикальної зміни якості

життя. Особливістю постмодерного суспільства є те, що людина втрачає відчуття стабільності власного буття, внаслідок того, що вона залучається до досвіду різних культур та субкультур, а також до результатів розширення інформаційного простору.

Також однією з характерних рис постмодерну є велика можливість виборів людини, але ці вибори активують діяльність різних частин особистості таким чином, що відбувається не гармонізація особистості, а її роз'єднання на різні підструктури. Тобто, гештальт-підхід у розгляді людини у філософії постмодерну повинен спрямувати погляд на взаємозалежність та взаємопроникнення різних частин особистості, які створюють гештальт.

Сучасна дослідниця М. Спаниоло Лобб, яка визначає нові стратегічні задачі гештальт-теорії, підкреслює, що «перед обличчям нового терапевтичного і соціального запиту гештальт-підхід, і, зокрема, гештальт-терапія, фокусують увагу на поняттях контактної інтенціональності і границі контакту як синтезі феноменологічної та прагматичної матриці життя» [Спаниоло Лобб М. Сейчас ради потом в психотерапии: гештальт-терапия, рассказанная в обществе эпохи постмодерна. – Ростов н/Д., 2015. – с.32]. Іншими словами, постмодерністський розгляд гештальту будує свій спосіб сприйняття творчого пристосування до світу – термін гештальт-теорії «творче пристосування» змінюється в сторону спрямованості як на внутрішні особливості суб'єкту, так і на спрямованості одного суб'єкта на іншого.

Також, постмодерністський розгляд гештальту будує свій спосіб сприйняття творчого пристосування. Концепція людини в рамках гештальту постмодернізму заперечує чітко означені норми поведінки: «Немає поведінки зрілої та правильної, або поведінки помилкової та незрілої» [там же, с. 34]. Зокрема, Мерло-Понті у цьому контексті підкреслює, що у феноменологічному сприйнятті знання відбувається з участю інтуїції, тобто, загальноприйнята модель «норми-відхилення від норми» змінюється на модель інтенціонального сприйняття людини та її проявів. Автор В. Наріжна підкреслює, що ефективним у нашому суспільстві є «приймати варіативність реальностей, множинність картин світу, помічати розрізненість і розшарованість культурної норми, і досліджувати її і себе в ній» [Наріжна В. Модерно-постмодерне суспільство та психічна норма: труднощі діагнозу // Форма психіатрії та психотерапії, том 10, 2017, с. 43].

Навіть, у практичній психології завданням гештальт-терапевта є не те, щоб «клієнт досяг стандарту «здоров'я буття» та поведінки, а щоб він повернув собі спонтанність знаходження у контакті». Ця ідея виникла у зв'язку з

відсутністю стабільних світоглядних орієнтирів, які повинні декларувати певні цінності. З кінця XIX століття і по наші часи можна спостерігати різнобічну зміну зразків, парадигм, яка розповсюджується майже на усі сфери людського життя: соціальні норми, філософія, мистецтво, психологічні установки.

І. Погодін відмічає, що «у епоху постмодерну категорії «добре» та «погано» втрачають своє значення втрачають своє значення, і розчиняються у індеферентних до оцінок феноменологічних описах. Тепер симптом розглядається як спосіб організації контакту поряд з іншими формами контакту» [Погодин И. Постмодернизм в современной психотерапии: к критике традиционных модернистских положений.// ПСИ вип.1(2), 2008, с. 39].

Тобто, у сучасному підході до людини з точки зору гештальту в епоху постмодерну панує не оцінка, а феноменологічна констатація. Якщо у період модерністського розгляду людини як істоти, що потрібна змінювати себе, інших, та якість свого життя на краще, людина у епоху постмодернізму повинна «трансформувати способи організації контакту із середовищем» [там же, с. 40].

Гештальт-підхід передбачає розглядати людину у контексті її відносин зі світом. Передбачається синтетичне сприйняття загального гештальту взаємодії людини з конкретними елементами світу, а не аналіз конкретних ситуацій. Це характерно для гештальт-теорії у постмодерністський період. Поняття self, яке належить гештальт-теорії і означає процес спонтанного пристосування організму до середовища, у період постмодерну перетворюється на саме таке пристосування, яке носить оптимально екологічний характер, і не має у собі деструктивних елементів.

Таким чином, сучасна епоха постмодернізму відмовляється від ідеї остаточного пізнання людини, і це, у своєму сенсі, порушує ідею безпеки людини для суспільства та суспільства для людини. З цього логічно випливає, що контроль ззовні, або самоконтроль, є можливим тільки у певній мірі. Традиційний індивідуалістично-модерністський підхід до людини схиляється до надання людині певних характеристик: егоїзм, альтруїзм, агресія, доброта. На відміну від нього, постмодерністський підхід схиляється до розгляду проявів людини в актуальній ситуації у зв'язку з попереднім досвідом людини, що розкриває більш багатий простір для побудови нової концепції людини.